

STORE MULIGHEDER FOR BILLIGERE GROVFODER

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Over halvdelen af landets mælkeproducenter kan spare 1.000 kr. eller mere pr. årsko ved at blive bedre til at lave grovfoder.

Der er en enorm spredning i grovfoderøkonomien på de danske kvægbedrifter. Alene maskinomkostninger er mere end 2.000 kr. lavere pr. ha hos de 25 pct. bedste end hos de 25 pct. med de højeste maskinomkostninger. Og der er virkelig penge at hente ved at sænke fremstillingsprisen, forklarer Peter Hvid Laursen, SEGES Kvæg.

"Sænker du fremstillingsprisen fra 130 øre til 115 øre pr. FEN, giver det 1.000 kr. pr. årsko. Er fremstillingsprisen højere, og det er den hos 60 pct. af mælkeproducenterne, sparer du endnu mere," siger han.

Og det er muligt at sænke fremstillingsprisen, slår han fast. Den mest sikre vej er at hæve udbytteerne.

"Der er mange, der sagtens kan hæve udbytteerne ved at fokusere på produktionsstyringen og få grovfoderproduktionen sat i system med nogle simple tiltag," siger Peter Hvid Laursen.

Fraktilanalysen af grovfoderøkonomien fra 2015 viser, at de 25 pct., med den laveste fremstillingspris, producerede grovfoder til 118 øre pr. FEN, mens de 25 pct., med den højeste fremstillingspris, brugte 165 øre pr. FEN (se skema). Altså en forskel på 47 øre pr. FEN, endda når den bedste og dårligste fjerdedel er sorteret fra.

JORDTYPE INGEN UNDSKYLDNING

En analyse i Business Check Kvæg 2015 viser, at fremstillingsprisen pr. FEN varierer fra under

90 til 230 øre på samme jordtype. Specialkonsulent Jacob Krog, SEGES Planter og Miljø forklarer:

”Når man ser variationen inden for den enkelte jordtype, bliver det meget tydeligt, at jordtypen i sig selv ikke er den væsentligste årsag til forskel i fremstillingspris på grovfoder. De 20 pct. med lavest fremstillingspris ligger i nærheden af den vejledende interne overførselspris på ca. 115 øre pr. FEN, mens de 20 pct. med højeste fremstillingspris er over 170 øre pr. FEN,” siger Jacob Krog.

ER MASKINSTATION ALTID FOR DYR?

På omkostningssiden vil det være helt oplagt at tage fat i arbejds- og maskinomkostninger. De vejer tungt, og spredningen er stor. De 25 pct. med laveste maskinomkostninger pr. ha ligger på 6.275 kr., mens den fjerdedel, der gør det dyrest, bruger 8.479 kr. eller derover pr. ha. Og her bør alarmklokkerne for alvor ringe, mener Jacob Krog.

”Vores analyse af maskinomkostningernes sammensætning viser, at bedrifter, der klarer alt markarbejdet selv, sagtens kan gøre det lige så billigt som maskinstationen og omvendt. Gruppen, der har de højeste arbejds- og maskinomkostninger, er dem, der har maskinstationsomkostninger for 4.000-6.000 kr. pr. ha, men derudover har egne arbejds- og maskinomkostninger på samme niveau. Hver for sig acceptable niveauer, men samlet set bliver omkostningerne for høje,” slår Jacob Krog fast.

I forhold til at sænke arbejds- og maskinomkostningerne peger Peter Hvid Laursen på, at det er vigtigt først at kende sine omkostninger på de enkelte afgrøder. Dernæst kan man, med et bedre beslutningsgrundlag i ryggen, se på markplan og afgrødesammensætning i forhold til bedriftens arrondering, jordtilliggende, forpagtninger, maskinstrategi og foderforsyningsstrategi. Hele denne øvelse kan udføres ved hjælp af en FMS-analyse med udgangspunkt i foderforsyningen.

Maskinomkostninger i Business Check Kvæg er en samlet sum af alle omkostninger til egne maskiner, løn, ejerløn og maskinstation. I den forbindelse kan man overveje, om der skal indføres TPM på bedriften. TPM er et Leanværktøj, der sætter vedligehold i system, og som nedsætter vedligeholdelsesomkostninger på mange bedrifter.

Endelig peger Peter Hvid Laursen på lagertab som en parameter, man ikke må underkende.

”Vores erfaringer fra flere år med grovfoderskole viser, at spild og tab hele vejen fra mark til foderbord betyder mere end man kan forestille sig. Det handler om management både i mark, på ensilageplads og i stald, og der er mange, der vil kunne hente noget.”

92 BEDRIFTER I GRUPPEN	STÆRK KONKURRENCEEVNE					STORT FORBEDRINGSPOTENTIALE					
Fraktil	5 %	10 %	25 %	33 %	40 %	50 %	60 %	67 %	75 %	90 %	95 %
Udbytte/ha majs til helsæd, FEN	12.254	11.990	10.892	10.418	10.000	9.352	8.455	7.873	6.990	5.996	4.012
Udbytte/ha sædskiftegræs, FEN	10.493	10.365	9.902	9.246	8.912	8.545	8.154	7.750	7.592	6.530	6.098
Fremstillingspris øre pr. FEN	97	99	118	122	132	140	145	154	165	184	208
Stvkomkostninger/ha	1.618	1.899	2.065	2.222	2.274	2.397	2.514	2.713	2.854	3.135	3.354

Maskinomk. inkl. arbejde/ha	5.410	5.756	6.275	6.602	7.000	7.180	7.474	7.743	8.479	9.856	10.459
Øvrige omkostninger/ha	694	731	890	945	1.025	1.144	1.223	1.252	1.342	1.735	2.034
Jordleje, korrigeret for EU-støtte/ha	-1.228	-759	491	634	790	977	1.350	1.567	2.057	2.782	2.938
Årets resultat	1.394	952	-524	-1.201	-1.423	-2.216	-2.924	-3.349	-3.940	-6.232	-7.244

[Se Business Check Kvæg](#)

[Læs mere om TPM](#)

Læs også:

[Mange laver for tør græsensilage](#)

[Snit gerne græsset kortere](#)

Artiklen har været bragt i kvægNYT nr. 10 – 2016